

וכי אתא רבין אמר רבי יוחנן: "טרוקנין" — פטורין מן החלה⁽¹⁴⁾.

מאי טרוקנין?

אמר אביי: "כובא דארעא". [גומא באדמה שבחלל הכירה] היינו, שעושים גומא בתחתית הכירה ונותנים לתוכה קמח ומים בלא לישה ונאפית שם.

מסיקה הגמרא: מאי הוה עלה דחביצא? ⁽¹²⁾

אמר רב ששת: האי חביצא, אף על גב דלית ביה פרוורין כזית — מברך עליו "המוציא לחם מן הארץ", שלא כדעת רב יוסף.

אמר רבא: והוא בתנאי דאיכא עליה תוריתא דנהמא, שניכר בה תואר מראית הלחם⁽¹³⁾.

"טרוקנין" [שיבואר בהמשך מה הם] — חייבין בהפרשת חלה.

נתבשרו אף על פי שנדבקו זה לזה ע"י דבש או משקה ברכתם המוציא בכל אופן שהוא. לפירוש התוספות ש"חביצא" היא פירורים שנדבקו, נמצא שלמסקנת הסוגיא פירורים שנתבשרו, ברכתם "המוציא" רק אם יש בהם שיעור כזית אך בפחותים מכזית אין עליהם שם "לחם" אפילו אם נראה שיש בהם תואר לחם, כי הבישול מבטל את תואר הלחם אפילו שאין זה ניכר לעין. [דין זה אינו נלמד מסוגייתנו אלא מהברייתא (לו א) שחילקה בין אם הפרוסות קיימות לאינם קיימות ולפירושו של הירושלמי כוונתה לחלק בין אם יש בפרוסות כזית לאין בהם כזית]. פירורים שנדבקו זה לזה ע"י משקה, ברכתם "המוציא" רק אם יש בהם שיעור כזית או אף בפחותים משיעור כזית אבל יש להם תואר לחם [ודין זה נלמד מסוגייתנו העוסקת בפירורים שנדבקו זה לזה וכמסקנת רבא]. והוסיף רבינו יונה שפירורים שאינם מבושלים או מודבקים זה לזה אלא עומדים בעינם, אף על פי שהם מפוררים דק דק עד שלא ניכר תואר הלחם שעליהם ואין בהם שיעור כזית ברכתם "המוציא". וכדעת התוספות נפסק בשולחן ערוך (קס"ח ס"י).

14. הרא"ש הרשב"א והגר"א בהגהותיהם גורסים "חייבים בחלה", ואין מחלוקת בין רבי יוחנן לדעה הקודמת שהובאה בגמרא.

12. שאלת הגמרא "מאי הוי עלה" תמוהה, שהרי רב יוסף כבר ביאר דין זה וכל הקושיות שהקשה עליו אביי כבר יישבם רב יוסף ואביי קיבל לכאורה את כל תשובותיו, ולכן לא מובן מדוע יש לחזור ולשאול "מאי הוי עלה", ועיין בצ"ח מה שכתב בזה.

13. כתב הרשב"א, שלפירוש רש"י שביאר סוגייתנו בפירורים שנתבשרו, צריך לומר שרבא יפרש את דברי הברייתא לעיל, שחילקה בין אם הפרוסות קיימות או אינם קיימות, שהכונה בזה ש"פרוסות קיימות" היא, שיש בהם תואר לחם, ו"אין הפרוסות קיימות" פירושו שאין בהם תואר לחם. וחולק בזה על רב יוסף והירושלמי שפירשו "פרוסות קיימות" היינו שיש בהם כזית ו"אין פרוסות קיימות" שאין בהם כזית. ואילו התוספות סוברים שרבא אינו חולק עם פירושם של רב יוסף והירושלמי, אלא סובר שהירושלמי שנקט בדבריו "כזית" אין זה בדוקא, אלא נקט כן משום שבדרך כלל כשיש בפירורים כזית עדיין יש עליהם תואר לחם.

סיכום הסוגיא למסקנא:

לפירוש רש"י: ש"חביצא" היא פירורים שנתבשרו, נמצא שלמסקנת הסוגיא פירורים שנתבשרו ברכתם "המוציא" רק אם יש בהם שיעור כזית, או אף בפחותים משיעור כזית אבל יש להם "תואר לחם", ואילו פירורים שלא